

Савчук І.

Постать Святого Миколая, єпископа Мир Ликійських, великого чудотворця IV століття, зоріє кожному крізь віки сьогодні. Не знайдемо такої людини, котра б не чула про святого. Він є близьким і дітям, і дорослим. Щороку цикл зимових свят розпочинається із вшанування цього подвижника. По всьому світі малеча разом зі своїми батьками з нетерпінням очікують приходу цього святого, котрий упродовж цієї «чарівної ночі» відвідує дітвору.

Мабуть, ніхто не заперечить, що найкращим спогадом дитинства є свято Миколая, коли вранці, під своїми подушками, ми знаходили подарунки. Дехто навіть писав листи до святого, в яких просив здоров'я, ласки, Божої опіки для своїх рідних і близьких, чи просто хотів отримати подарунки. Шкода, що виростаючи, ми забуваємо, що Миколай є й надалі нашим заступником і опікуном перед Богом. Тому завжди через його посередництво можемо звертатися до Творця і будемо вислухані.

У наш час є чимало різних оповідань, легенд, віршів, кінофільмів, які дуже багато розповідають про життя святого і його милосердя. Проте знайдеться небагато таких, котрі б об'єктивно змальовували його життя: що він робив і для чого себе посвятив. Чимало фільмів образ Миколая подають неправдиво, чи спотворено, називаючи його то Санта-Клаусом (Америка, Європа), то Дідом Морозом (Росія). Ці назви не мають нічого спільного з ним, бо були вигадані як продукт заміни в епоху відступництва чи атеїзму. Отже, спробуймо з'ясувати, звідки ж взявся Дід Мороз і Санта-Клаус та у чому їх подібність зі святим Миколаєм.

Дід Мороз – це радянський персонаж. Його вигадали наприкінці 1930-х років як альтернативу святому Миколаєві, бо такі поняття, як «святий» та «чудотворець» в умовах розвитку атеїстичної держави стали неадекватними. Та й важко було вигадати якусь кращу заміну для святкування тисячолітньої традиції, тому цей образ і «усучаснили», позбавивши його всякого натяку на релігійність. Отож, приходить Дід Мороз не у Різдво, а в Новорічну ніч, у супроводі чарівної онуки Снігуроньки і дарує дітям своєрідне шоу, а подарунки складають під ялинку.

Поява Санта-Клауса має подібну історію, але з'явився він набагато раніше, ніж у XVI столітті. Справа в тому, що до того часу європейські країни також шанували святого Миколая – чоловіка, який прославився своїми добрими вчинками. Однак після лютеранської реформації протестанти спалили його образ (в Протестантській Церкві заборонено вшановувати святих чи почитати мощі). Та чи можна заборонами зупинити людей? Так народилась інша постать, що нагороджувала малюків подарунками – Клаус. Деякі філологи дотримуються думки, що «Санта-Клаус» – «зашифроване» скорочене ім'я Миколая: «Klaus» замість «Nikolas». Німецькі діти і нині отримують від святого Ніколаса подарунки на 6 грудня.

Образ сучасного Санта-Клауса доволі молодий. Саме в Америці він став найпопулярнішим у 19 столітті. Американці люблять шоу – нічого не вдієш. Безліч

віршиків, пісень, казок, а згодом мультики, фільми, а тепер реклами, де Санта рекламує напої та солодощі – все зводиться лишень до бізнесу, чи до короткотривалої акції, яка проводиться з метою піднесення іміджу. Тому вбога, дуже вбога та подарункова радість!..

«Мамо, – якось, ще в «застійні» роки запитала у своєї матусі донечка, – а чому до деяких дітей приходять справжній Дід Мороз, а не справжній отець Миколай?» – «То до тих дітей, – відповіла їй мама, – які вже не вірять». Справді, святий отець є живим прикладом віри. Святий апостол Яків промовляє: «Віра, коли діл не має мертва сама в собі. Як тіло без душі мертво, так само віра без діл мертва» (Як.2:17, 26). Тому Миколай старався виконувати діла милосердя.

Кажуть, у тому місті, де жив Миколай, жив і один чоловік, який був доволі багатий, але потім через якісь нещасливі обставини дуже зубожів. Він мав трьох дочок, які славилися своєю красою. Прийшла пора їм заміж виходити, але родина перебувала у злиднях. Тоді батькові, який ще не був християнином, спало на гадку пожертвувати честю своїх дочок і таким чином роздобути гроші на прожиття. Бог відкрив це Миколаєві, і він вирішив зарадити лихові. Взявши чималий вузлик із золотом, уночі дістався до будинку, де жив той чоловік, відчинив тихенько вікно й кинув вузол. Можна тільки уявити радість батька, коли, розв'язавши торбинку, він знайшов те, заради чого хотів віддати на ганьбу своїх дочок. На ці гроші батько видав свою старшу дочку заміж. За деякий час Миколай знову прийшов у будинок і кинув вузлик із грошима для другої дочки. Чоловік вирішив підстерегти свого жертводавця. Довго не довелося чекати. Як тільки він почув дзвін металу, швиденько вийшов із кімнати і наздогнав у нічних сутінках людину у священничій рясі, низько вклонився їй і заходився щиро дякувати. Миколай порадив дякувати не йому, а Богові, й узяв у чоловіка клятву нікому не розповідати про нього...

Святий Миколай чинив за словами Ісуса Христа: «Ти ж, коли даєш милостиню, нехай твоя ліва рука не знає, що робить твоя права, щоб твоя милостиня була таємна, і Отець твій, що бачить таємне віддасть тобі» (Мт. 6:34).

Святіший отець Бенедикт XVI у своїй енцикліці «Deus caritas est» («Бог є любов») пише, що милосердя є виявом любови, найбільшим проявом любови є задум Отця, Котрий посилає свого Єдинородного Сина у світ для спасіння людства. А Христос цієї любови навчає апостолів, яку вони передають своїм наступникам і поширюють по всьому світі. У ранній Церкві перші християни жили у спільноті, яка опікувалась кожним вірним. Доказ цього знаходимо у Новому Завіті: «Всі віруючі вкупі усе мали спільним. Вони продавали свої маєтки та достатки й роздавали їх усім, як кому чого треба було» (Ді. 2: 44 – 45).

Милосердя Церкви є виявом «спільноти любови», до якої належить святий Миколай, котрий своїм життям вчить любови до Бога, ближнього та є нашим покровителем перед Богом.

Савчук І. Святий Миколай Чудотворець – великий служитель Божої благодаті // Слово № 4 (34), грудень-лютий, 2007-2008, с. 14-15.